

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Чорноморський національний університет імені Петра Могили
Факультет філології
Кафедра української філології та міжкультурної комунікації

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор

Котляр Ю.В.

«31» вересня 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА – 3

Спеціальність 014 «Середня освіта»

Спеціалізація 014.01 «Українська мова і література»

Розробники

Косарева Г.С.

Денищич Т.А.

Гришкова Р.О.

В.о. завідувача кафедри української філології
та міжкультурної комунікації

Лебединцева Н.М.

Гарант освітньої програми
«Теорія і методика навчання: Українська
мова і література та англійська мова»

Жвава О.А.

В.о. декана факультету філології

Зубенко Т.В.

Начальник НМВ

Шкірчак С.І.

Миколаїв – 2022 рік

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Наскрізна програма практики за галуззю знань 01 «Освіта/Педагогіка» спеціальність 014 «Середня освіта (Українська мова і література)» за освітньо-кваліфікаційним рівнем – бакалавр є основним навчально-методичним документом, який визначає всі аспекти проведення практик. Вона забезпечує єдиний комплексний підхід до організації практик, їх системність, неперервність і послідовність навчання студентів.

Наскрізна програма практики розроблена згідно із Законом України «Про освіту» (Прийнятий від 05.09.2017 р., набрання чинності 28.09.2017 р.), Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, затвердженого наказом МОН України від 08.04.1993 р. № 93, Положення про організацію освітнього процесу в Чорноморському національному університету імені Петра Могили (затвердженого на засіданні вченої ради ЧНУ імені Петра Могили від 31 серпня 2022 року, протокол № 6), Положення про проведення практики в Чорноморському національному університету імені Петра Могили, затвердженого на засіданні вченої ради ЧНУ імені Петра Могили від 27 серпня 2020 р., протокол № 11.

1.1. Програма практики враховує ОПП спеціальності 014 «Середня освіта (Українська мова і література)», особливості видів практик і її баз, де здійснюватиметься формування компетентностей студентів.

1.2. Можливими базами для проведення навчальної практики є найрізноманітніші заклади, установи та організації, де працює педагог (вищі навчальні заклади, школи, гімназії, ліцеї, коледжі, інші дитячі установи, соціально-психологічні служби для молоді, видавництва, типографії, теле-, радіокомпанії, редакції газет і журналів, державні та приватні підприємства, установи та фірми, медичні установи, телефони довіри тощо).

1.3. Перед початком практики на кафедрі української філології та міжкультурної комунікації проводиться настановча конференція, у якій беруть участь студенти-практиканти та їх керівники від університету та бази практики. Відповідальний за проведення практики від кафедри знайомить студентів та керівників з наказом ректора, вимогами щодо проходження практики, обов'язками студентів-практикантів та керівників. Для кожної бази практики з числа студентів призначається староста.

1.4. Студенти факультету філології спеціальності 014 «Середня освіта (Українська мова і література)» проходять наступні практики:

Назва практики	Термін проведення		Години/кредити
	семестр	тижнів	
1. Навчальна практика - 1 (літня філологічна школа)	2	2	90/3
2. Навчальна практика - 2	4	5	225/7,5
3. Педагогічна практика-1	6	5	225/7,5
4. Педагогічна практика-2	7	5	225/7,5
5. Педагогічна практика-3	8	4	180/6

1.5. На основі цієї програми розробляються робочі програми відповідних видів практики викладачами, які мають навантаження на керівництво практикою відповідно до індивідуального плану викладача.

1.6. Членами кафедри розробляються інші методичні документи, які сприятимуть досягненню високої якості проведення практики студентів (індивідуальні завдання на практику, звітні документи, методичні рекомендації студентам по виконанню програм практики та індивідуальних завдань, методичні рекомендації керівникам практики від установи, що обираються як база практики, (у разі необхідності) та ін. за рішенням кафедри.

1.7. Наскрізна і робочі програми практики узгоджуються із завідувачем випускової кафедри, деканом, начальником навчально-методичного відділу, першим проректором і затверджуються ректором ЧНУ імені Петра Могили.

1.8. Навчально-методичне керівництво і виконання робочих програм практики забезпечує кафедра української філології та міжкультурної комунікації. Загальну організацію практики та контроль за її проведенням на випусковій кафедрі здійснює керівник практики, який підпорядкований завідувачеві кафедри української філології та міжкультурної комунікації. До керівництва практикою студентів залучаються досвідчені викладачі кафедри, які брали безпосередню участь у навчальному процесі, з якого проводиться підготовка студентів за спеціальністю 014 «Середня освіта (Українська мова і література)». Студенти направляються на практику відповідно до наказу, який готує керівник практики випускової кафедри за два тижні, узгоджує із завідувачем кафедри, а за тиждень до початку терміну проходження практики подається ректорові до підпису.

1.9. За наказом ректора закріплюються місця проходження практики студентів та керівники практики від кафедри ЧНУ імені Петра Могили, зазначаються відповідальні за техніку безпеки на період практики.

ПРО ПРОВЕДЕННЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЮ ПРАКТИКИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ АБО КАРАНТИНУ З ВИКОРИСТАННЯМ ДИСТАНЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ

Організація та керівництво практикою

1. Під час воєнного стану або карантину практику переорієнтовано на дистанційне проведення відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу з використанням технологій дистанційного навчання в Чорноморському національному університеті імені П. Могили». Бази практики, з якими укладено угоди про проведення практики, мають можливість організувати роботу студентів в умовах воєнного стану або карантину з використанням дистанційних технологій навчання.

2. Дистанційна комунікація учасників освітнього процесу може здійснюватися за допомогою таких сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, як електронна пошта, месенджери (Viber, Telegram та ін.), відеоконференції (BigBlueButton, MS Teams, ZOOM, Cisco WebEx, Google Meet, Skype та ін.), платформ дистанційного навчання (Moodle, Classroom), форуми, чати, аудіоконференції тощо.

3. **Керівник практики** від навчального закладу у випадку запровадження дистанційної форми навчання:

- зв'язується з базою практики для уточнення форми та корегування організації проходження практики;
- проводить дистанційно настановну конференцію з практики;
- проводить дистанційно інструктаж студентам з безпеки життєдіяльності під час проходження практики;
- щоденник практики, індивідуальне завдання, методичні матеріали та рекомендації щодо оформлення звітної документації, тощо, шляхом розміщення зазначених матеріалів у системі електронного забезпечення Moodle ;
- проводить дистанційно онлайн-консультації за попередньо узгодженим графіком для студентів щодо виконання програми практики та оформлення звітної документації;
- готує відгук за результатами проходження практики;
- перевіряє та затверджує звіт в електронному вигляді;
- проводить дистанційно підсумкову конференцію по завершенні практики, на якій виставляє підсумкову оцінку в електронному журналі.

Індивідуальні завдання має враховувати можливості його виконання дистанційно;

Студенти закладу вищої освіти у випадку запровадження дистанційної форми навчання зобов'язані:

- до початку практики встановити контакт із своїми керівниками практики;
- своєчасно виходити на відеозв'язок з керівниками практики;
- узгодити графік виконання програми практики та оформлення звітної документації та щоденника практики;

- отримати щоденник практики, індивідуальне завдання, методичні матеріали та рекомендації щодо оформлення звітної документації;
- виходити дистанційно на онлайн-консультації за попередньо узгодженим графіком з своїм керівником;
- заповнювати щоденник практики, що відображає обсяг виконаних робіт;
- зафіксувати на фото щоденник та завантажити у систему електронного забезпечення в електронному вигляді;
- підготувати та завантажити у систему електронного забезпечення звіт з практики в електронному вигляді;
- своєчасно повідомляти свого керівника практики та вчителя про технічні проблеми, пов'язані з виконанням програми практики;
- своєчасно вийти на зв'язок у час проведення підсумкової конференції і відзвітувати про результати проходження практики у присутності всіх членів комісії дистанційно.

За підсумками дистанційного проходження практики, студенти повинні виконати всі завдання, завантажити їх. Звіт з практики є результативною формою практики.

1. Заповнення залікових книжок і відомостей з практики здійснюється після закінчення дистанційного навчання та подання керівнику практики звіту та щоденника в роздрукованому вигляді.

2. У випадку відсутності мережі Інтернет всі організаційні питання з проходження практики вирішуються іншими засобами зв'язку

2. ЗМІСТ, МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Зміст практики регламентується ОПП, навчальним планом спеціальності 014 «Середня освіта (Українська мова і література)».

Загальна мета практик: набуття компетентностей, які необхідні для успішного виконання професійно-фахової діяльності зі спеціальності 014 «Середня освіта (Українська мова і література)» галузі знань – галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка».

Завдання практики всіх видів: формування практичних умінь, якими мають оволодіти бакалаври, зі спеціальності 014 «Середня освіта (Українська мова та література)», відповідно до виробничих функцій (педагогічної, філологічної, психологічної) для виконання в типових і нестандартних ситуаціях професійної діяльності.

Компетентності та очікувані результати навчання.

Знання й розуміння предметної сфери та розуміння професійної діяльності (ЗК2); здатність свідомо визначати цілі власного професійного й особистісного розвитку, організовувати власну діяльність, працювати автономно та в команді (ЗК4), здатність до пошуку, оброблення, аналізу та критичного оцінювання інформації з різних джерел, у т. ч. англійською мовою (ЗК 5); здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями (ЗК7); здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми з відповідною аргументацією, генерувати нові ідеї (ЗК10); здатність використовувати інформаційно- комунікаційні технології в освітній і професійній діяльності (ЗК12); володіння спеціальними знаннями загальних і часткових теорій мовознавства та літературознавства, наукових шкіл і напрямів філологічних досліджень (ФК1); Здатність реалізовувати сучасні підходи до організації та здійснення освітнього процесу згідно з вимогами педагогіки, психології, вікової валеології, а також відповідно до норм безпеки життєдіяльності (ФК2); Здатність формувати в учнів предметні компетентності, застосовуючи сучасні підходи, методи й технології навчання української мови та літератури, англійської мови (ФК3); здатність здійснювати професійну діяльність українською та англійською мовами, спираючись на знання організації мовних систем, законів їхнього розвитку, сучасних норм їх використання (ФК6); здатність використовувати досягнення сучасної науки в галузі теорії та історії української мови, англійської мови, теорії та історії української літератури в процесі навчання (ФК8); здатність орієнтуватися в літературному процесі в історико-культурному контексті та використовувати знання української та англійської мов, української літератури для формування національної свідомості, культури, ціннісних орієнтацій учнів (ФК9); інтерпретувати й зіставляти мовні та

літературні явища, використовувати різні методи й методики аналізу тексту (ФК10); здатність використовувати досягнення сучасної науки в галузі теорії та історії української мови і літератури в практиці навчання української мови і літератури у закладах середньої освіти (рівень базової середньої освіти) (ПК1), здатність орієнтуватися в українському літературному процесі на тлі світового (від давнини до сучасності), уміння використовувати здобутки українського письменства для формування національної свідомості, світогляду учнів, їхньої моралі, ціннісних орієнтацій у сучасному суспільстві (ПК4); здатність адекватно використовувати мовні ресурси, демонструвати сформовану мовну й мовленнєву компетенції в процесі фахової та міжособистісної комунікації, володіти різними засобами мовної поведінки в різних комунікативних контекстах (ПК4); знати базові відомості основних розділів мовознавства і літературознавства (ПРН1), критично оцінювати власну навчальну та навчально-наукову, частково-пошукову діяльність і робити висновки щодо самоосвіти, саморозвитку й професійного самовдосконалення (ПРН12), Керуватися у своїй діяльності принципами толерантності, діалогу, співробітництва та емпатійної культури (ПРН15), застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації (ПРН17); здатність працювати результативно індивідуально в групах задля опрацювання певних завдань і формування коректних висновків (ПРН22), висловлювати й аргументувати свою думку стосовно конкретних питань мовознавства й літературознавства (ПРН25), усвідомлювати й дотримуватися етичних норм поведінки (ПРН26), встановлювати й осмислювати елементарні міждисциплінарні зв'язки (ПРН27), переглядати свої погляди й судження та міняти спосіб дій за наявності переконливих аргументів (ПРН28), пояснювати доступно й аргументовано сутність конкретних філологічних питань і власну точку зору як фахівцям, так і учням (ПРН29).

Педагогічна практика-3 **(8 семестр)**

Мета педагогічної практики-3 є формування вмінь і навичок професійної діяльності студента на посаді вчителя англійської мови, класного керівника, а також організації позакласної роботи; забезпечення організаційного й методичного усвідомлення студентами програмового матеріалу, основ педагогічної майстерності в царині методики навчання англійської мови; формування здатності студентів до оптимального й ефективного поєднання та використання сучасних методів і технологій навчання на уроках англійської мови та в позакласній роботі; виховання мотиваційної, науково-дослідницької, практичної готовності до інтелектуально-творчої професійної та самоосвітньої діяльності.

Педагогічна практика-3 передбачає виконання таких **завдань**:

- подальший розвиток, поглиблення і вдосконалення загально-педагогічних і методичних знань, умінь студентів-філологів;
- формування та закріплення специфічних професійно-фахових умінь і навичок учителя-предметника;
- розвиток педагогічної і фахової культури вчителя іноземної мови;
- вироблення основ володіння інноваційними методиками й технологіями навчання англійської мови та культури країн, мова яких вивчається;
- формування творчого та критичного мислення, дослідницького підходу до педагогічної діяльності;
- розвиток потреби в самоосвіті та постійному самовдосконаленні;
- розвиток ІКТ-компетентностей у студентів;
- застосування навичок організувати самостійну роботу учнів з оволодіння мовною, мовленнєвою та соціокультурною компетенцією з англійської мови;
- підвищувати професійні якості студентів у плані поглибленого вивчення новітніх методик навчання іноземної мови та самоосвіту.

3. СУБ'ЄКТИ ТА ОБ'ЄКТИ ПРАКТИКИ

3.1. Студенти факультету філології, кафедри української філології та міжкультурної комунікації ЧНУ імені Петра Могили при проходженні практики зобов'язані:

3.1.2. До початку практики:

- ознайомитися з наказом про проходження практики;
- одержати в керівника практики від кафедри щоденник практики, робочу програму практики, індивідуальне завдання на практику тощо;
- узяти участь у консультації керівника практики та викладачів щодо оформлення всіх необхідних документів;
- узяти участь у настановчій конференції з проходження практики.

3.1.3 У період проходження практики:

- сповістити керівника практики (викладача) від кафедри про прибуття на базу практики;
- вивчити і суворо дотримуватися правил внутрішнього трудового розпорядку бази практики, охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії;
- нести відповідальність за виконану роботу відповідно до укладеного графіку роботи;
- постійно підтримувати зв'язок з керівником практики від кафедр;
- добросовісно і вчасно виконувати всі вказівки керівника від бази практики, що стосуються порядку проходження практики і виконання індивідуального плану, завдань практики, регулярно заповнювати індивідуальні плани практики, забезпечити високу якість виконуваних робіт;
- вчасно оформити звіт про практику та своєчасно скласти диференційований залік із практики;
- дотримуватися етичних норм під час спілкування з колегами, працівниками різних сфер діяльності, учнями, студентами, учителями та викладачами навчальних закладів, демонструвати необхідний рівень загальної і професійної культури тощо.

3.1.4. По закінченні практики:

- подати керівнику практики (викладачу) від кафедри звіт з відгуком-характеристикою й оцінкою роботи на практиці, а також з необхідними реквізитами (підпис керівника від бази практики, печатка) протягом першого навчального тижня після завершення практики;
- підготувати за затвердженим зразком звіт про практику та подати керівнику (викладачеві) за тиждень до проведення підсумкової конференції за результатами її проходження (відповідно до наказу по університету);
- взяти активну участь у роботі підсумкової конференції за результатами виконання програми практики, подати матеріали на виставку, власні напрацювання й т. ін.

3.1.5. Керівник практики від випускової кафедри української філології та міжкультурної комунікації перед початком практики знайомиться, домовляється з керівниками про використання бази практики (відповідно до Положення про проведення практики в ЧНУ імені Петра Могили, р. 2) та проводить відповідні заходи до прибуття студентів-практикантів;

- забезпечує проведення всіх організаційних заходів перед виходом студентів на практику: інструктаж про порядок проходження практики та з техніки безпеки, підготовка спільно з викладачами необхідних документів (програми, індивідуальний (календарний) план, індивідуальне завдання, методичні рекомендації чи інші), перелік яких встановлює кафедра та надання їх студентам-практикантам;
- повідомляє студентів про систему звітності з практики, прийняту на кафедрі, а саме: подання письмового звіту; презентаційних та відеоматеріалів тощо.
- у тісному контакті з викладачами кафедри та працівниками від бази практики забезпечує високу якість її проходження згідно з програмою практики та індивідуального плану студента;
- контролює забезпечення нормальних умов праці і побуту студентів та проведення з ними обов'язкових інструктажів з охорони праці і техніки безпеки;
- у складі комісії приймає (виставляє) диференційовані заліки з практики;
- організовує проведення настановчої та підсумкової конференції з практики, виставки на допомогу студентів-практиканту, різноманітні консультативно-довідкові

джерела з використанням інформаційно-комунікативних засобів упродовж підготовки, проведення, участі на виконання завдань програми практики тощо;

- подає завідувачу кафедри письмовий звіт про проведення практики із зауваженнями і пропозиціями щодо поліпшення практики студентів.

3.1.6. Керівник практики від установи, організації призначається наказом адміністрації на основі укладеної угоди з ЧНУ імені Петра Могили і зобов'язаний:

- організувати і провести практику відповідно до робочої програми;
- ознайомити студентів із установою, організацією, структурою управління, проблемами розвитку галузі тощо;
- забезпечити зустрічі з адміністрацією, провідними фахівцями, колективом, наставником на період проходження практики студентом та ін.;
- контролювати виконання програми практики, дотримання правил внутрішнього трудового розпорядку, санітарно-гігієнічних вимог, режиму роботи тощо;
- забезпечити інструктаж і контроль за виконанням студентами правил техніки безпеки;
- забезпечити студентів необхідною нормативною, навчально-методичною документацією;
- підготувати письмовий відгук про роботу кожного практиканта та характеристику його знань, професійно-фахових умінь, практичної діяльності та ін., оцінити роботу студента, витримати реквізити офіційного документа (оцінка, підписи, гербова печатка).

3.1.7. Студент-практикант має право звертатися до керівника від бази практики і керівника від кафедри з будь-яких питань, що пов'язані з виконанням індивідуального завдання, програми практики, визначення бази практики та ін.

3.1.8. Керівник практики від кафедри має право перевіряти достовірність наданих студентом відомостей і документів, що стосуються проходження практики і виконання індивідуального завдання, програми практики; вимагати від студента-практиканта своєчасного подання на перевірку щоденника практики і звіту про практику, які визначено й затверджено випусковою кафедрою.

3.1.9. Об'єкти практики визначено університетським Положенням та наскрізною програмою.

3.10. Базами практики вважаються ті установи, підприємства, організації, навчальні та культурні заклади тощо, з якими Чорноморський національний університет імені Петра Могили уклав відповідні угоди (договори).

3.11. База практики обов'язково зазначається в наказі ЧНУ імені Петра Могили про виробничу практику студентів галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка», добровільно студент не має права змінити базу практики, яка визначена наказом.

4. ЗМІСТ ПРАКТИКИ - 3

Розділ I. Педагогічна практика як складова частина професійної підготовки студентів: загальні положення

Організаційно-навчальна робота

1. Участь у настановчій конференції: проведення інструктажу з техніки безпеки під час практики та підсумковій конференції.
2. Підготовчий етап практики: вивчення основних правил техніки безпеки під час проведення практики.
3. Ознайомлення з вимогами до звітної документації.
4. Складання індивідуального плану педагогічної практики.
5. Ознайомлення з сучасними методами і прийомами навчальної роботи в закладах загальної середньої освіти, зі змістом та особливостями педагогічної діяльності вчителів шкіл, з їх педагогічним досвідом.
6. Набуття досвіду навчальної роботи з фахових дисциплін.

7. Вивчення нормативних документів, які регулюють діяльність учителя англійської мови.
8. Ознайомлення з навчально-методичною та науковою роботою кафедри / відділення, на якій проводиться практика.
9. Вивчення різних видів планування навчальної діяльності.
10. Ознайомлення зі специфікою методики роботи вчителів.
11. Підготовка звітної документації з педагогічної практики.

Розділ II. Методична, навчально-пізнавальна та виховна робота студентів з літературознавчих та мовознавчих дисциплін

2. 1. Методична робота

1. Відвідування занять учителів.
2. Підготовка програмно-тематичного планування з англійської мови.
3. Підготовка й оформлення конспектів уроків різних типів з англійської мови.
4. Відвідування й обговорення проведених уроків своїх колег-одногрупників .
5. Проведення чотирьох залікових занять.
6. Написання аналізу відвіданого заняття одногрупника.
7. Підготовка й оформлення науково-дослідного завдання.

2. 1. Виховна робота

1. Набуття досвіду пізнавально-творчої роботи з дисциплін, а також досвід спілкування з колегами-вчителями.
2. Вивчення особливості виховної роботи з учнями, їх інтереси й уподобання.
3. Проведення позакласного заходу з англійської мови.
4. Сприяння згуртованості учнівського колективу.

5. ВИМОГИ ДО ЗВІТУ ПРАКТИКИ

5.1. Після закінчення терміну практики студенти звітують про виконання програми практики та індивідуального завдання у формі письмового звіту, підписаного і оціненого безпосередньо керівником від бази практики.

5.2. Документація практики від студентів подається на кафедру на рецензування керівнику (викладачу) практики.

5.3. Звіт має містити відомості про виконання студентом усіх розділів програми практики та індивідуального завдання.

5.4. Оформляється звіт за вимогами, які встановлює викладач-керівник практики, з обов'язковим врахуванням Єдиної системи конструкторської документації (ЄСКД).

5.5. Якщо за результатами практики студент брав участь у науковій конференції та написав статтю до публікації в журналі, керівник практики може прийняти замість звіту копію статті, або коротку анотацію статті (оформлення: титульний лист, направлення на практику, характеристика викладача-керівника практики, копія статті).

5.6. Звітна документація студента-практиканта має відповідати затвердженому зразкові випускової кафедри відповідно до напрямку практики, її специфіки й подана студентові на настановчій конференції.

5.7. Зразок звітної документації розробляється викладачем, який веде передбачуваний навчальним планом напрям, узгоджується з завідувачем, затверджується на засіданні кафедри або є додатком до робочої програми практики, в який можуть уноситися зміни, доповнення за рішенням кафедри.

6. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Диференційований залік із кожного із різновидів практик проводиться в усній формі й відбувається у формі підсумкової конференції у вигляді презентацій та обговорення результатів діяльності студентів (звітної документації) під час педагогічної практики.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
67-74	D	задовільно	
60-66	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ, УМІНЬ І НАВИЧОК СТУДЕНТІВ

а) оцінка *«зараховано»/ «відмінно» (90-100 балів)* виставляється студентові, якщо він:

- вчасно і на високому науковому рівні виконав увесь запланований обсяг роботи, визначений програмою практики;
- має високий рівень теоретико-практичної підготовки з фахових дисциплін;
- виявив високий рівень володіння професійно-педагогічними вміннями при проведенні уроків англійської мови з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей учнів;
- виявляв у роботі самостійність, креативний підхід, педагогічний такт і високий рівень культури спілкування;
- уміє здійснювати самоаналіз і вносити корективи в процесі проведення уроку;
- уміє проводити аналіз уроків, проведених одногрупниками;
- дотримувався всіх принципів навчання, володів як традиційними, так й інноваційними методами і прийомами навчання;
- своєчасно готував і подавав на перевірку конспекти уроків;
- науково-дослідницьке завдання містить новизну, відповідну структуру, самостійність, глибоке усвідомлення порушеної проблеми, практичні рекомендації;
- під час звітної конференції виявив креативність;
- під час виконання всіх видів робіт дотримувався принципу академічної доброчесності.

б) оцінка *«зараховано»/ «добре» (82-89 балів)* виставляється студентові, якщо він:

- вчасно і на відповідному науковому рівні виконав увесь запланований обсяг роботи, визначений програмою практики;
- має високий рівень теоретико-практичної підготовки з фахових дисциплін;
- виявив високий рівень володіння професійно-педагогічними вміннями при проведенні уроків англійської мови з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей учнів, проте періодично припускав помилки при проведенні уроків;
- виявляв у роботі самостійність, креативний підхід, педагогічний такт і високий рівень культури спілкування;
- уміє здійснювати самоаналіз, проте не вносить корективи в процесі проведення уроку;
- уміє проводити аналіз уроків, проведених одногрупниками;

- дотримувався всіх принципів навчання, володів як традиційними, так й інноваційними методами і прийомами навчання;
- не завжди своєчасно готував й подавав на перевірку конспекти уроків;
- науково-дослідницьке завдання містить новизну, відповідну структуру, самостійність, глибоке усвідомлення порушеної проблеми, практичні рекомендації, проте має деякі граматичні, орфографічні огріхи;
- під час звітної конференції виявив творчий підхід;
- під час виконання всіх видів робіт дотримувався принципу академічної доброчесності.

в) оцінка *«зараховано»/ «добре» (75-81 бал)* виставляється студентові, якщо він:

- вчасно і на достатньому науковому рівні виконав увесь запланований обсяг роботи, визначений програмою практики;
- мав належний рівень теоретико-практичної підготовки з фахових дисциплін;
- виявив належний рівень володіння професійно-педагогічними вміннями при проведенні уроків англійської мови з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей учнів, проте періодично припускав помилки при проведенні уроків;
- не завжди виявляв у роботі самостійність, продемонстрував творчий підхід під час проведення уроків та позакласного заходу, педагогічний такт і належний рівень культури спілкування;
- уміє здійснювати самоаналіз, проте не вносить корективи в процесі проведення уроку;
- уміє проводити аналіз уроків, проведених одногрупниками;
- дотримувався принципів навчання, володів тільки традиційними методами і прийомами навчання;
- не завжди своєчасно готував й подавав на перевірку конспекти уроків;
- науково-дослідницьке завдання містить новизну, відповідну структуру, самостійність, поверхове розкриття порушеної проблеми, дослідження має деякі граматичні, орфографічні, технічні огріхи;
- під час звітної конференції виявив творчий підхід;
- під час виконання всіх видів робіт дотримувався принципу академічної доброчесності.

г) оцінка *«зараховано»/ «задовільно» (67-74 бали)* виставляється студентові, якщо він:

- невчасно виконав деякі види роботи, визначені програмою практики;
- мав належний рівень теоретико-практичної підготовки з фахових дисциплін;
- виявив достатній рівень володіння професійно-педагогічними вміннями при проведенні уроків англійської мови з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей учнів, проте періодично припускав помилки при проведенні уроків;
- не завжди виявляв у роботі самостійність, не продемонстрував творчий підхід під час проведення уроків та позакласного заходу;
- не усвідомлював допущені помилки під час проведення уроку, не завжди прислуховувався до порад керівника практики;
- не вмів на належному рівні проаналізувати уроки, проведені одногрупниками;
- дотримується принципів навчання, володіє тільки традиційними методами і прийомами навчання;
- несвоєчасно готував й подавав на перевірку конспекти уроків;
- науково-дослідницьке завдання містить поверхове розкриття порушеної проблеми, дослідження має численні граматичні, орфографічні, технічні огріхи;
- під час звітної конференції не продемонстрував самостійності й креативності;
- під час виконання всіх видів робіт дотримувався принципу академічної доброчесності.

д) оцінка *«зараховано»/ «задовільно» (60-66 балів)* виставляється студентові, якщо він:

- невчасно виконав деякі види роботи, визначені програмою практики;
- не продемонстрував належний рівень теоретико-практичної підготовки з фахових дисциплін, мав численні зауваження від керівника практики;
- виявив низький рівень володіння професійно-педагогічними вміннями при проведенні уроків англійської мови, часто припускався помилок при проведенні уроків;
- не завжди виявляв у роботі самостійність, не продемонстрував творчий підхід під час проведення уроків та позакласного заходу;
- не усвідомлював допущені помилки під час проведення уроку;
- не відвідував уроки, проведені одногрупниками, тому аналіз уроків може робити досить поверхово;
- продемонстрував володіння основними традиційними методами і прийомами навчання;
- несвоєчасно готував й подавав на перевірку конспекти уроків;
- науково-дослідницьке завдання містить поверхове розкриття порушеної проблеми, дослідження має численні граматичні, орфографічні, технічні огріхи;
- під час звітної конференції не продемонстрував самостійності й креативності;
- під час виконання всіх видів робіт не завжди дотримувався принципу академічної доброчесності.

д) оцінка *«не зараховано з можливістю повторного складання»/ «незадовільно» (35-59 балів)* виставляється студентові, якщо він:

- виконав тільки деякі види роботи, визначені програмою практики;
- не продемонстрував належний рівень теоретико-практичної підготовки з фахових дисциплін, мав постійні зауваження від керівника практики;
- провів тільки декілька уроків, з яких жодного – залікового;
- не відвідував уроки, проведені одногрупниками;
- не готував і подавав на перевірку конспекти уроків;
- не підготував науково-дослідницьке завдання;
- не брав участь у звітній конференції;
- під час виконання всіх видів робіт не завжди дотримувався принципу академічної доброчесності.

є) оцінка *«не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни»/ «незадовільно» (0-34 бали)* виставляється студентові, якщо він:

- не виконав завдання, передбачені програмою практики;
- систематично не з'являвся до школи;;
- не відвідував уроки, проведені одногрупниками;
- не готував і подавав на перевірку конспекти уроків;
- не підготував науково-дослідницьке завдання;
- не брав участь у звітній конференції.

5.1. Викладач кафедри (керівник практики), який є відповідальним за один із напрямів практики, у робочій програмі визначає форму, умови, критерії оцінювання практики студента, затверджуючи її на засіданні кафедри.

5.2. Студент, який не виконав індивідуальне завдання за практику, може бути вдруге направлений для її проходження в період канікул чи в позааудиторний час.

5.3. Студент, який повторно не виконав індивідуальне завдання на практику, відраховується з університету.

5.4. Комісія на звітній конференції підтверджує чи не підтверджує отримані студентом бали. Результати складання заліків із практики голова комісії (керівник практики) заносить в екзаменаційну відомість і проставляє в заліковій книжці. Голова комісії (керівник практики) з захисту практики несе персональну відповідальність за правильне оформлення запису про

практику в заліковій книжці, екзаменаційній відомості та вчасну подачу відомості в деканат, навчальну частину університету.

5.5. Після завершення конференції голова комісії (керівник практики) здає заповнену відомість та всі матеріали практики на кафедру української філології та міжкультурної комунікації для зберігання.

5.6. Підсумки практики розглядаються на засіданні кафедри української філології та міжкультурної комунікації, де керівники подають письмовий звіт про результати практики.

7. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИК

Підсумки навчальних, педагогічних практик підводяться груповими керівниками практики і обговорюються на засіданні кафедри української філології та міжкультурної комунікації

Підсумки навчальних, педагогічних практик підводяться також під час звіту студентів на підсумковій конференції.

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

НОРМАТИВНА БАЗА

1. Наказ №93 від 08.04.93 МО УКРАЇНИ «Про затвердження Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України» [Електронний ресурс]. Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0035-93#Text> 2.

2. Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах. Наказ Міністерства освіти України № 69 від 14 лютого 2008 року. [Електронний ресурс]. Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0069320-08#Text>.

3. Положення про організацію навчального процесу в Чорноморському національному університеті імені Петра Могили. Миколаїв: [Ел. ресурс]. Режим доступу : https://chmnu.edu.ua/wpcontent/uploads/2017/06/Polozhennya_pro_organizatsiyu_osvitnogo_protseesu.pdf.

4. Положення про проведення практики в Чорноморському національному університеті імені Петра Могили, затвердженого на засіданні вченої ради ЧНУ імені Петра Могили від 27 серпня 2020 р., протокол № 11. [Електронний ресурс]. Режим доступу : <https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2014/06/Polozhennya-pro-provedennya-praktiki.pdf>.

Рекомендована основна навчальна література

1. Денищич Т. А., Косарева Г.С. Педагогічна практика: зміст, організація, проблемні аспекти формування педагогічної майстерності для студентів : навчальний посібник. Миколаїв, 2017. 86 с.

2. Мирончук Н.М. Методичні основи організації педагогічної практики студентів закладу вищої освіти : метод. посібн. Житомир, 2017. 52 с.

3. Гришкова Р.О. Методика навчання англійської мови за професійним спрямуванням студентів нефілологічних спеціальностей : [навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів] / Р.О.Гришкова. Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2015. 220 с.

4. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології. 2-е видання, доповнене І. М. Дичківська К. : «Академвидав», 2012. 352 с.

5. Панова Л.С. Методика навчання іноземної мови у загальноосвітніх закладах : [підручник]/ Л.С.Панова, І.Ф.Андрійко. К.: Академія, 2010. 328 с.

6. Товканець Г. В. Університетська освіта : навч.-метод. посіб. / Г. В. Товканець ; М-во освіти і науки України, Мукачів. держ. ун-т, Лабораторія наук. досліджень та інновац.-освіт. технологій. К. : Кондор, 2011. 182 с.

7. Чекаль Г. С. Підручник для студентів вищих навчальних закладів / Г.С.Чекаль, О.А.Палій. Ніжин: Вид-во Ніжинського державного університету, 2013. 322 с.

Додаткова література

1. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / науковий редактор українського видання доктор пед. наук, проф. С. Ю. Ніколаєва. Київ : Ленвіт, 2003. 273 с.

2. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід:[метод. посіб./ авт.– уклад.: О.І. Пометун, Л.В. Пироженко]. К. : АПМН, 2012. 136 с
3. Нестандартні уроки в школі та їх аналіз : [науково-методичний посібник] / [авторський колектив; за ред. Н.М. Островерхової. Київ : Видавництво Харитоненка, 2018. 152 с.
4. Пометун О. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання : наук.-метод. посіб. / О. І. Пометун, Л. В. Пироженко ; [за ред. О. І. Пометун]. Київ : А.С.К., 2004. 192 с.

Інформаційні ресурси **Методичні сайти**

- <https://mon.gov.ua/ua>
<https://vseosvita.ua/>
<https://naurok.com.ua/>
<http://www.bankportfolio.ru> – банк інтернет-портфоліо вчителів.
<http://www.konспект.org.ua> – Все для вчителя. На сайт зібрано матеріали на допомогу вчителю-практику. До вашої уваги конспекти уроків та методи інтерактивного навчання.
<http://notatka.at.ua> – Записник сучасного вчителя. Сайт для інтерактивних педагогів. Основу сайту становлять ІКТ, в тому числі, презентації з усіх шкільних предметів, конспекти і методичні поради до проведення сучасного продуктивного уроку та матеріали для виховної роботи.
<http://wecreative.ucoz.ru> – творчий учитель. Сайт для творчих учителів, на якому можна знайти цікаві матеріали та завантажити свої надбання для обміну досвідом.
<http://www.dnipro-ukr.com.ua> – Літературно-художній журнал «Дніпро». Сценарії шкільних свят, новинки літератури, світова та українська класика.

Електронні сервіси з ІКТ

1. Flickr <http://www.flickr.com/> Сервіс, призначений для зберігання та подальшого використання користувачами цифрових фотографій і відеороликів.
2. Picasa <https://picasaweb.google.com> Фотохостинг для зберігання та обміну фотографіями.
3. Онлайн-комікси <http://www.pixton.com/>
<http://www.dvolver.com/moviemaker/make.html>
<http://www.toondoo.com/CheeredBook.toon>. Сайти для створення коміксів.
4. www.thinglink.com дозволить створити мультимедійні плакати.
5. Використання електронного сервісу www.getloupe.com дозволить створити колажі з фотографій, що можуть стати в нагоді під час вивчення біографії письменника або під час розгляду вступних тем з літератури («Любов до книги» розміщено за адресою: <http://www.getloupe.com/v/bmkhla17>).
6. Використання електронного сервісу www.slideshare.net дозволяє створювати презентації (біографії письменників, оглядові теми, поняття теорії літератури, методичні матеріали, результати проектної навчальної діяльності учнів, зокрема дослідження творчості письменника: «**Інтерактивні технології в системі особистісно зорієнтованого навчання на уроках гуманітарного циклу**» розміщено за адресою: http://www.slideshare.net/Juliasergienko?utm_campaign=profiletracking&utm_medium=ssssite&utm_source=ssslideview).

Перелік онлайн-інструментів під час застосування їх на практиках:

Проведення онлайн-зустрічей

- <https://zoom.us/>
<https://www.gotomeeting.com/>
<https://clickmeeting.com/>
<https://meet.google.com/>
<https://hangouts.google.com/>

<https://skype.com/>

Електронні дошки

<https://linoit.com/>

<https://www.mural.co/>

<https://padlet.com/>

<https://limnu.com/>

<https://jamboard.google.com/>

<https://whiteboardfox.com/>

<https://miro.com/>

<https://www.twiddla.com/>

<https://conceptboard.com/>

<https://awwapp.com/>

<https://ziteboard.com/>

<https://www.groupboard.com/products/>

<https://webwhiteboard.com/>

<https://kanbantool.com/ru/>

Інструменти формуючого оцінювання / опитування, тести, вікторини

<https://kahoot.com/>

<https://goformative.com/>

<https://get.plickers.com/>

https://quickkeyapp.com/users/sign_in

<https://www.polleverywhere.com/>

<https://www.mentimeter.com/>

<https://flippity.net/>

<https://www.liveworksheets.com/>

<https://www.plickers.com/login>

<https://www.quizalize.com/>

<https://www.quizzy.rocks/>

<https://quizizz.com/>

<https://www.onlinequizcreator.com/>

<https://www.classtime.com/uk/>

Інтерактив

<https://www.wizer.me/> Інтерактивні робочі листи

<https://www.thinglink.com/> Інтерактивний плакат

<https://app.bookcreator.com/sign-in> Створення електронного підручника

<https://wordwall.net/ru> Створення ігор

<https://www.liveworksheets.com/> Інтерактивні робочі листи

http://www.umapalata.com/ui_ru/home.asp Створення ігор

<https://learningapps.org/> Інтерактивні вправи

<https://www.emaze.com/ru/> Створення 3D презентацій